

گروه برنامه‌ساز برنامه راز از شبکه ۴ در ویدیویی که از پشت صحنه منتشر کردند نشان دادند تمام عوامل برنامه پشت صحنه با دستکش و ماسک کارها را انجام می‌دهند و هر روز درجه تب‌شان چک می‌شود. خلاصه این که سعی کرده‌اند با در نظر گرفتن تمام موارد بهداشتی کارشان را ادامه بدهند

۳ واکنش برنامه‌سازی تلویزیونی به شرایط قرنطینه

بحران برنامه‌سازی در قرنطینه

روش برنامه‌سازی تلویزیون در بحران کرونا، بی‌شک یکی از گرانبهارترین تجربه‌ها برای تولید برنامه در تلویزیون خواهد بود. مشروط بر این که هزینه این تجربه، چندان گزاف نباشد. همین الان وقتش است که بررسی کنیم در دوره چنین بحرانی که ویژگی خاص قرنطینه‌گی را با خود با خانه‌های مردم آورده، چه بلایی سر برنامه‌سازی در تلویزیون آمده است؟ کدام جنس برنامه‌ها در کدام ژانرها، به کلی قطع شده و امکان تولید ندارند؟ کدام یک همچنان بدون کوچک‌ترین تغییراتی در حال تولید هستند و کدام‌ها تلاش کرده‌اند شکل سازگار با شرایط جدید خود را عرضه کنند؟

از همین جا می‌شود واکنش برنامه‌سازی در تلویزیون را به سه نوع تقسیم کرد: (۱) قطع (۲) تداوم (۳) سازگاری

حداصل این که عمده تولیدات نمایشی که دوره تصویربرداری‌شان به مقطع بحران خورده، بر اثر شرایط دیگر امکان ادامه نیافته‌اند، کار سختی نیست. واضح‌ترین نمونه آن، همین سریال «پایتخت ۶» بود که فیلمبرداری تک‌قسمت آخر به پس از عبور از شرایط قرنطینه موکول شد. اما بهتر است از خود پرسیم آیا همه اشکال تولیدات نمایشی به همین مشکل می‌خورند؟

نمونه جنگ‌های نوروزی دهه ۷۰ را به خاطر بیاورید! نمونه‌های کوچک و محدود استودیویی که بیشتر شبیه سوپ اپراهای خارجی بودند و تمام مرحله تصویربرداری در لوکیشن یا حتی دکور استودیویی کوچک انجام می‌شد، واقعیت این است که ما از ظرفیت‌های این دست تولیدات در مقطعی چشم پوشیدیم و حتی مهران مدیری و گروهش که دوره‌ای به ساخت این دست مجموعه‌ها در ژانر طنز اشتغال داشتند، بعدتر به تولید سریال‌هایی روی آوردند که به جهت لجستیک تولید، نیاز به فضاهای گسترده‌تر و بیشتری داشت. با این حال ما هیچ وقت از موهبت سوپ اپراها در ژانرهای داستانی دیگر خصوصاً ژانر محبوب درام برخوردار نبودیم.

از همین جا دسته دوم برنامه‌هایی که واکنش دوم یعنی «تداوم» را نشان داده‌اند، روشن تر می‌شود. این دسته محدود به تولیدات استودیویی هستند که گرچه تلویزیون ما، نمونه داستانی‌اش را نداشته اما تولید نمونه‌هایی از قبیل برنامه‌های صبحگاهی و عصرگاهی و شبانگاهی را به راحتی تداوم بخشیده است. برنامه‌های گفت‌وگو محور غالب این تولیدات را تشکیل می‌دهد. البته از آنجا که این دسته از برنامه‌ها، غالب تولیدات تلویزیون را به خود اختصاص داده‌اند، طبعاً به شکلی تناقض آلود می‌توان گفت که واکنش عمده تلویزیون به شرایط قرنطینه، همین «تداوم» بوده است!

اما تنها نمونه از واکنش سوم یعنی «سازگاری» در شوهای انگشت شمار تلویزیون اتفاق افتاد. سازگاری‌ای که البته با هیچ خلاقیتی همراه نبود، بلکه برنامه‌سازان با حذف عنصر تماشاگر حاضر در استودیو از برنامه‌هایی نظیر اتفاق، عصر جدید، دوره‌می و کودک‌شو، تلاش کردند تنها خود را با پروتکل‌های بهداشتی ابلاغی از سوی ستاد کرونا، استانداردسازی کنند.

به شکل بالقوه می‌توانستیم شاهد تولید برنامه‌ها و حتی سبک‌های خلاقه جدید برنامه‌سازی در تلویزیون باشیم که می‌شد شامل تولیداتی جدید یا شکل سازگار شده تولیدات قبلی باشد. استفاده از اینترنت و امکانات ارتباط جمعی، قاعدتاً می‌توانست ظرفیت بالایی برای خلق ایده‌های نو در برنامه‌سازی ایجاد کند که حتی پس از عبور از بحران، همچنان جذاب و دیدنی باشد. با این حال تاکنون نمونه‌ای از این ایده‌های جدید دیده نشده اما باید منتظر ماند و دید که اضافه شدن برنامه‌سازان جوان و خلاق دیگری به ارگان تولید محتوا در تلویزیون تا چه اندازه می‌تواند این خلا را جبران کند.

برنامه‌هایی که نیامده رفتند

اما بعد از ضبط چند قسمت ابتدایی و درحالی‌که قرار بود پخش آن از هفته اول اسفند آغاز شود، روند تولید تا اطلاع ثانوی متوقف شد. تا به امروز هم چند باری خبروری آنتن رفتنش پخش شده، اما هنوز تولید و پخشش در هاله‌ای از ابهام است. برنامه‌های «میدون» و «بدون توقف» هم برنامه‌های دیگری بودند که با حضور تماشاگران ضبط می‌شدند اما به گفته مدیر گروه اجتماعی شبکه سه ضبط چند قسمت از این برنامه‌ها برای این که روند تولید ادامه داشته باشد بدون حضور تماشاگران انجام شده است.

قبل از شروع نوروز، محمد احسانی، مدیر شبکه نسیم در مصاحبه‌ای گفته بود برنامه نوروزی کودک شو قرار است هر شب روی آنتن برود. درست‌ترش این است که قرار بود بنابر روال عادی روز ۱۵ اسفند ماه کار ساخت و تولید آغاز شود و به ایام نوروز ۱۳۹۹ برسد. اما این اتفاق نیفتاد چرا که برنامه مخصوص کودکان بود و طبیعتاً عوامل با قشر حساس‌تری رو به رو بودند. از طرفی هم اگر می‌خواستند بدون تماشاگر برنامه را تولید و پخش کنند قطعاً مانند سری‌های پیشین این برنامه دیدنی از آب درمی‌آمد؛ چرا که کودک شو از آن دسته برنامه‌هایی است که بی‌شک بدون حضور تماشاگر معنا ندارد، به همین دلیل هم برنامه اصلاً تولید نشد. «اتفاق» برنامه جدید رضا رشیدپور هم نیامده متوقف شد. این برنامه که با تمام برنامه‌هایی که تا امروز این مجری روی آنتن برده بود ظاهری متفاوت داشت؛ چرا که با حضور بیش از ۵۰۰ تماشاگر در استودیو ضبط می‌شد،

«دید»

ماه‌تر شده بود ولی به هر حال هر ت. بعد از پخش آن ۶ قسمت که ماه تبدیل شده بود، عوامل برنامه نه را بدون تماشاگر روی آنتن ببرند با همین شرایط تولید شد، اما از نگاه کنیم تماشاگران این برنامه را اجرای شرکت‌کننده و هم حال ب مخاطب بازی می‌کنند. ریسک ان باعث شد کرونا زورش به عصر و تولید و پخشش را به پساکرونا

با رعایت کامل بهداشت

بعضی دیگر از برنامه‌ها هم به تولید و پخش‌شان ادامه دادند و اتفاقاً فیلم‌هایی از پشت صحنه و نحوه کنترل بهداشت و تغییر شیوه برنامه‌سازی‌شان را برای بینندگان به نمایش گذاشتند. یکی از این برنامه‌ها برنامه «راز» است که هر شب حوالی ساعت ۲۳ از شبکه چهار روی آنتن می‌رود. گروه برنامه‌ساز این برنامه در ویدیویی که از پشت صحنه منتشر کردند نشان دادند تمام عوامل برنامه پشت صحنه با دستکش و ماسک کارها را انجام می‌دهند و هر روز درجه تب‌شان چک می‌شود. خلاصه این که سعی کرده‌اند با در نظر گرفتن تمام موارد بهداشتی کارشان را ادامه بدهند.

خواهد شد. از طرفی مدیران صدا و سیما هم گفته‌اند چون مشخص نیست این شرایط تا چه زمانی بر کشورمان حاکم باشد پس برنامه‌سازان باید با رعایت نکات بهداشتی به کارشان ادامه دهند. باید دید تصمیم برنامه‌سازان برای آینده نه چندان دور تلویزیون چیست؟

با توجه به شرایط پیش آمده عملاً نه می‌شود برنامه‌ریزی برای بعد داد و نه می‌شود برنامه‌ای برای بعد تولید کرد. با این شرایط برخی شده‌اند که تا چند وقت دیگر کفگیر برنامه‌های آرشیوی تلویزیون خواهد خورد رسانه ملی عملاً با بحران خالی بودن کنداکتور مواجه

